

KVALITETSDEKLARATION

Inkomster och skatter - Hushåll

Ämnesområde

Hushållens ekonomi

Statistikområde

Inkomster och inkomstfördelning

Produktkod

HE0110

Referenstid

2019

Statistikens kvalitet	3
1 Relevans	3
1.1 Ändamål och informationsbehov	3
1.1.1 Statistikens ändamål	3
1.1.2 Statistikanvändares informationsbehov	3
1.2 Statistikens innehåll	3
1.2.1 Objekt och population	3
1.2.2 Variabler	4
1.2.3 Statistiska mått	5
1.2.4 Redovisningsgrupper	5
1.2.5 Referenstider	5
2 Tillförlitlighet	5
2.1 Tillförlitlighet totalt	5
2.2 Osäkerhetskällor	6
2.2.1 Urval	6
2.2.2 Ramtäckning	6
2.2.3 Mätning	7
2.2.4 Bortfall	10
2.2.5 Bearbetning	10
2.2.6 Modellantaganden	11
2.3 Preliminär statistik jämförd med slutlig	12
3 Aktualitet och punktlighet	12
3.1 Framställningstid	12
3.2 Frekvens	13
3.3 Punktlighet	13
4 Tillgänglighet och tydlighet	13
4.1 Tillgång till statistiken	13
4.2 Möjlighet till ytterligare statistik	13
4.3 Presentation	13
4.4 Dokumentation	13
5 Jämförbarhet och sammanvändbarhet	13
5.1 Jämförbarhet över tid	13
5.2 Jämförbarhet mellan grupper	14
5.3 Sammanvändbarhet i övrigt	15
5.4 Numerisk överensstämmelse	15
Allmänna uppgifter	15
A Klassificeringen Sveriges officiella statistik	15
B Sekretess och personuppgiftsbehandling	15
C Bevarande och gallring	16
D Uppgiftsskyldighet	16
E EU-reglering och internationell rapportering	16
F Historik	16
G Kontaktuppgifter	16
Bilaga 1: Variabler och redovisningsgrupper	17

Statistikens kvalitet

1 Relevans

1.1 Ändamål och informationsbehov

1.1.1 Statistikens ändamål

Statistikens syfte är att belysa inkomsternas (och den ekonomiska välfärdens) utveckling, fördelning samt struktur för både individer och hushåll.

Statistiken används och är viktig för planerings- och utredningsarbete inom statliga och kommunala verksamheter.

Ekonomisk välfärd likställs här med ekonomisk standard för individer och hushåll, vilken mäts som ekvivalerad disponibel inkomst (disponibel inkomst per konsumtionsenhet).

1.1.2 Statistikanvändares informationsbehov

Regeringskansliet använder bl. a. statistiken för att följa upp regeringens politik, exempelvis i den fördelningspolitiska bilagan till vårbudgeten. Myndigheter och forskare använder statistiken för att utvärdera politiska reformer riktade mot individer och hushåll och statistiken är flitigt använd inom fördelningspolitisk forskning. Hos kommuner används statistiken för att följa upp politiska mål och diverse intresseorganisationer använder statistiken för att följa upp utvecklingen för specifika grupper, exempelvis barnfattigdom eller den ekonomiska utvecklingen för pensionärer. Även allmänheten och media använder statistiken för att få en översiktlig beskrivning av den ekonomiska utvecklingen för individer och hushåll. De senaste åren har statistik avseende de s.k. ROT-, RUT- och ränteavdragen varit av stort intresse.

Statistiken har många olika användare och representeras bland annat av SCB:s användarråd för välfärdsstatistik. I rådet ingår representanter från Finansdepartementet, Socialdepartementet, Socialstyrelsen, Konsumentverket, Folkhälsomyndigheten, Myndigheten för delaktighet, Försäkringskassan, Institutet för social forskning (SOFI) vid Stockholms universitet och Handelshögskolan i Stockholm.

1.2 Statistikens innehåll

Statistikens målstorheter är:

- fördelningen av inkomster för hushåll mätt som disponibel inkomst per konsumtionsenhet, samt
- strukturen på den disponibla inkomsten, dvs andelen av inkomsterna som avser exempelvis löneinkomst, kapitalinkomst eller sociala transfereringar.

Referenstid för målstorheterna är inkomstår 2019.

1.2.1 Objekt och population

Intressepopulationen är privata hushåll som stadigvarande uppehåller sig i Sverige. Målpopulationen för statistiken är privata hushåll bestående av personer som ska vara folkbokförda under aktuell referensperiod enligt de

författningar som reglerar folkbokföringen. Målpopulationen täcker inte helt och hållet in intressepopulationen. Intressepopulationen kan i vissa fall inkludera dels personer som befinner sig i landet utan uppehållsrätt, uppehållstillstånd eller motsvarande, dels personer som på mer tillfällig basis bor och arbetar i Sverige samt även asylsökande, dessa ingår dock inte i målpopulationen då de inte är folkbokförda i Sverige.

Målobjekt i statistiken är hushåll, samt individer ingående i dessa hushåll. Det hushållsbegrepp som redovisas är bostadshushåll. Observationsobjekten utgörs av, eller härleds utifrån poster i Registret över totalbefolkningen (RTB), där varje post motsvarar en person alternativt ett hushåll. Skillnaden mellan mål- och observationsobjekt är personer som ska vara folkbokförda i Sverige, men som av någon anledning inte är det (återfinns inte i RTB).

1.2.2 Variabler

Centrala intressevariabler i statistiken är disponibel inkomst, faktorinkomst och hur folk bor, dvs. vilken typ av hushåll personer bor i.

Den disponibla inkomst som redovisas är inte en fullständig mätare av ekonomisk välfärd i vid mening. Utanför mätningarna ligger bland annat egen produktion i hemmen samt nyttan av offentlig konsumtion. I intressevariabeln för disponibel inkomst ingår sådana inkomster eller transfereringar som inte finns med i olika administrativa register, exempelvis ekonomiskt stöd från föräldrar till barn som inte längre bor hos föräldrarna, gåvor mellan hushåll, remitteringar och svarta inkomster. Dessa ingår dock inte i målvariabeln för disponibel inkomst. Målvariablerna disponibel inkomst och faktorinkomst skapas genom att observationsvariablerna för diverse inkomstslag, transfereringar och skatter summeras. Se definition av målvariablerna nedan.

Disponibel inkomst är summan av samtliga hushållsmedlemmars alla skattepliktiga och skattefria inkomster minus skatt och övriga negativa transfereringar (exempelvis återbetalt studielån).

Faktorinkomst är summan av löneinkomst, inkomst av näringsverksamhet samt kapitalinkomst. Skillnaden mellan faktorinkomst och disponibel inkomst är således sociala transfereringar samt skatter.

Redovisningen görs både inklusive och exklusive kapitalvinst/kapitalförlust, det vill säga den vinst/förlust som uppkommer vid försäljning (realisering) av tillgångar, t.ex. aktier, fonder eller fastigheter.

Inkomstbegreppet som används i statistiken är disponibel inkomst enligt 2004-års definition.

Av intresse i statistiken är att veta hur folk bor. Detta kan mätas som faktiskt boende eller folkbokfört boende. Målvariabeln i statistiken är bostadshushåll, vilket utgörs av samtliga personer som är folkbokförda på samma fastighet och lägenhet. Det speglar således personers folkbokförda boende och det finns inte några krav på gemensam hushållning inom hushållet. Konstruktionen av bostadshushåll baseras på antagandet om att personer bor där de är folkbokförda, vilket stämmer för de flesta personer i Sverige. Det förekommer dock i viss utsträckning att den som bor i en bostad är folkbokförd någon annanstans. Personer som saknar uppgift om lägenhetsidentitet i

folkbokföringen undantas från kravet om folkbokföring på lägenhet. För dessa personer, ca 247 000 personer 31/12-2019, används familjebegreppet i SCB:s Register över totalbefolkningen (RTB) som approximation för bostadshushåll. Skillnader mellan faktiskt boende och folkbokfört boende beskrivs utförligare i avsnitt 2.2.3 *Mätning*.

Se bilaga 1 för ytterligare information om variabler som är relevanta för statistiken.

1.2.3 Statistiska mått

De statistiska mått som används är framför allt medianer, kvoter och gränsvärden. Kvoter redovisas bl.a. annat i form av medelvärden och andelar. Andra mått som används är deciler respektive Gini-koefficient.

Med deciler avses att individerna delas in i tio lika stora grupper sorterade efter stigande inkomst. Värdet som avgränsar den första tiondelen av individerna/hushållen benämns P10, medan värdet som avgränsar de 10 procent med högst inkomster benämns P90 osv.

Gini-koefficienten används för att redovisa ojämnheten i inkomstfördelningen. Koefficienten kan anta ett värde mellan 0 och 1. Ett högt värde visar på större ojämnhet än ett lågt värde.

1.2.4 Redovisningsgrupper

De redovisningsgrupper som statistiken redovisas efter är ålder, hushållstyp, sysselsättning, födelseland, vistelsetid i Sverige, upplåtelseform, region samt där det är relevant kön. I och med att statistiken är hushållsbaserad och inkomsterna summeras för samtliga hushållsmedlemmar är det ofta inte relevant att särredovisa statistiken efter kön. Dock är det relevant när redovisningen görs efter hushållstyp, då gruppen ensamstående särredovisas för kvinnor och män.

Födelseland är grupperat till världsdelar eller dylikt i redovisningen. Ålder redovisas för åldersgrupper. Region avser nivåerna riket, län resp. kommun, där samtliga regionala nivåer avser officiell statistik.

1.2.5 Referenstider

Referensperiod är inkomstår, det vill säga statistiken avser de inkomster som erhållits och skatter som betalats under ett år. Inkomstår är samma sak som kalenderår. Det senaste inkomståret som redovisas är 2019.

Referensid för redovisningsgrupperna är 2019-12-31. Sysselsättning är dock baserad på inkomster under inkomståret och avser således förhållandet under hela referensperioden.

2 Tillförlitlighet

2.1 Tillförlitlighet totalt

Statistiken framställs med hjälp av Inkomst- och taxeringsregistret (IoT), som i sin tur är baserat på administrativa registerdata från Skatteverket (kontrolluppgifter och taxeringsdata), Försäkringskassan, Centrala studiestödsnämnden, Pensionsmyndigheten, Statens tjänstepensionsverk, Försvarsmakten, Socialstyrelsen och Skolverket. Eftersom dessa uppgifter

primärt har andra användningsområden är sannolikheten stor att fel upptäcks och justeras i grundkällorna. Statistiken bedöms därför allmänt vara mycket tillförlitlig och ha god täckning avseende olika inkomstslag. Dock saknas uppgifter om inkomster som inte inkluderas i ovan nämnda uppgiftskällor (se avsnitt 2.2.3 *Mätning*).

En viss undertäckning föreligger i skattningen av centrala målstorheter avseende disponibel inkomst. Undertäckningen beror på att vissa inkomster saknas i statistiken, såsom svarta inkomster och arbetsinkomster för personer boende i Sverige och som arbetspendlar till grannländer.

Sammantaget bedöms dock de redovisade statistikvärdena skatta relevanta målstorheter väl.

Uppgifter om folkbokförda personer och vilka hushåll dessa tillhör hämtas från SCB:s register över totalbefolkningen (RTB). Eftersom statistiken baseras på uppgifter från totalräknade register föreligger inga urvalsfel. Ramen bygger på SCB:s befolkningsregister, vilket innebär att de täckningsbrister som finns i detta register också påverkar inkomststatistiken.

Osäkerhetsintervall tillämpas inte i redovisningen.

2.2 Osäkerhetskällor

De största osäkerhetskällorna bedöms vara att svarta inkomster saknas, och att arbetsinkomster för personer boende i Sverige och som arbetspendlar till grannländer, till stor del saknas. Att gränspendlarnas inkomster saknas påverkar särskilt statistiken för vissa gränskommuner och för personer födda i Norden med kort vistelsetid i Sverige, se mer under avsnitt 2.2.3 *Mätning*.

2.2.1 Urval

Denna källa bidrar inte till osäkerhet i statistiken. Inkomststatistiken är en totalundersökning och omfattar alla folkbokförda personer.

2.2.2 Ramtäckning

Målpopulationen är privata hushåll bestående av personer som var folkbokförda i Sverige under undersökningsåret. Som ram används RTB och IoT.

Rampopulationen avgränsas enligt:

- Hushållspopulationen omfattar endast hushåll där minst en person i hushållet är 18 år eller äldre.
- Hushållspopulationen baseras på så kallade helårshushåll, vilket innebär att samtliga vuxna i hushållet ska finnas i RTB per 1/1 respektive 31/12 undersökningsåret.
- Hushåll med personer som är på församlingen skriven eller saknar känd hemvist ingår ej i hushållspopulationen.
- Hushållspopulationen avgränsas till att avse hushåll vilka har en disponibel inkomst skild från noll.

Avgränsningarna syftar delvis till ökad konsistens mellan referensperiod för inkomster (kalenderår) och hushåll (helårshushåll) samt delvis att minska effekten av övertäckning i RTB (på församlingen/kommunen skrivna respektive disponibel inkomst skild från noll).

Det finns hushåll i rampopulationen som inte tillhör målpopulationen (övertäckning) samt hushåll i målpopulationen som inte finns i rampopulationen (undertäckning). Täckningen av hushåll är delvis beroende av täckningen av individer i RTB, men också av kvaliteten i den information som används för att koppla samman individer till hushåll.

På motsvarande sätt som för hushåll orsakar personer undertäckning respektive övertäckning. Detta är antingen personer som borde vara folkbokförda men inte är det (undertäckning) eller personer som är folkbokförda trots att de inte borde vara det (övertäckning). Täckningsbristerna uppstår främst till följd av brister i rapportering avseende födselar, dödsfall, invandring och utvandring. På regional nivå orsakar brister i rapportering av flyttningar mellan olika regioner i Sverige täckningsproblem.

Personer som ej längre är varaktigt boende i Sverige utgör övertäckning på riksnivå. Gällande övertäckningen på riksnivå så bedöms den vara ungefär 0,2 procent för personer födda i Sverige per den 31 december 2015. För personer födda i Norden antas övertäckningen vara cirka 1,5 procent och för personer från övriga världen beräknas övertäckningen vara närmare 3,0 procent av populationen.

Brister i rapporteringen av födselar och invandring resulterar i undertäckning. Födselar ger upphov till mycket små problem beroende på de snabba rapporteringsrutinerna. För nyfödda uppskattas undertäckningen i observationsregistren vara cirka 0,2 procent av 0-åringarna.

Undertäckning uppstår också i de fall en person invandrar till Sverige och personen enligt gällande regelverk borde folkbokföra sig men avstår från att göra det. Uppskattningar som har gjorts tyder på en undertäckning på ca 10 000 personer eller 0,1 procent av befolkningen den 31 december 2015.

Konsekvenser för statistiken av under- och övertäckning är dels att personer som finns i landet, och som kan ha inkomster, inte inkluderas i statistiken eftersom de inte är folkbokförda (undertäckning), dels att personer som inte längre bor i Sverige, och som därmed inte har några inkomster i landet, i vissa fall ändå inkluderas i statistiken (övertäckning).

Det har inte gjorts några studier av hur statistikens tillförlitlighet påverkas av över- respektive undertäckningen i RTB. Troligtvis är dock effekten av ramtäckningsbrister begränsad på de centrala målstorheterna.

2.2.3 Mätning

Grunddata till statistiken hämtas främst från Skatteverket, Försäkringskassan och Pensionsmyndigheten, men även från andra myndigheter såsom Socialstyrelsen och CSN. Primärt är det respektive myndighet som samlar in och registrerar uppgifterna. Statistikens kvalitet bestäms huvudsakligen av kvaliteten på dessa myndigheters register och administrativa system. Uppgifterna bearbetas och sammanställs i Inkomst- och taxeringsregistret.

Det kan i vissa fall vara svårt att avgöra om ett saknat värde i administrativa register (exempelvis en viss inkomst) beror på att personen verkligen saknar denna inkomst eller om det i själva verket är bortfall för en specifik variabel, s.k. partiellt bortfall.

Inkomster som inte inkluderas i ovan nämnda grundkällor, exempelvis inkomster från svartjobb, lotterivinster, arv och informella transfereringar mellan hushåll, saknas också i statistiken.

För personer som är bosatta i Sverige men som arbetar i ett annat land saknas i stor utsträckning uppgift om arbetsinkomsten. Detta får relativt stor effekt på statistiken för vissa gränskommuner där arbetspendling till andra nordiska länder är vanligt förekommande.

SCB har i en studie undersökt gränspendlingens effekter på inkomststatistiken perioden 2011-2018, där löneinkomst och pensioner inhämtats från övriga nordiska länder. Jämförelser har gjorts mellan den officiella inkomststatistiken och statistik som har justerats med inkomster från dessa länder. Slutsatsen är att inkomstnivån för hela riket påverkas förhållandevis lite av att dessa inkomster saknas. Tillägg av inkomsterna leder till att medianvärdet och medelvärdet för den ekonomiska standarden för individer ökar med 0,5–0,8 procent när de utländska inkomsterna inkluderas, vilket motsvarar runt 1 500 kronor för medianvärdet och ungefär 2 200 kronor för medelvärdet. Överlag är ökningen större för män än för kvinnor, för yngre personer samt för personer födda i de nordiska grannländerna.

Påverkan på statistiken blir störst på regional nivå, där de tre kommunerna Årjäng, Strömstad och Eda, vilka samtliga gränsar mot Norge, sticker ut med störst inkomstökningar. Vid gränsen mot Danmark och Finland är det Malmö respektive Haparanda som ser sina inkomster öka mest.

Gruppen personer som är födda i övriga nordiska länder och som varit mindre än 10 år i Sverige får kraftigt ökade inkomstnivåer när statistiken justeras med gränspendlarinkomster. Dessa personer har i många fall flyttat till Sverige men fortsätter att arbeta i sitt hemland, vilket innebär att arbetsinkomsten inte inkluderas i den officiella inkomststatistiken.

Sammanfattningsvis leder undertäckningen av vissa inkomster till en underskattning av målstorheter kopplade till disponibel inkomst. Undertäckningen avseende gränspendlarinkomster resulterar i systematiska fel, medan undertäckningen i övriga inkomstslag troligtvis har en mer slumpmässig karaktär.

Sedan 2011 är folkbokföringen, för personer folkbokförda i en fastighet med mer än en lägenhet, kompletterad med personens lägenhetsnummer. Skatteverket har ansvarat för insamlingen av lägenhetsnumret. I denna insamling har i vissa fall felaktigheter uppstått. I de fall det angivna lägenhetsnumret inte finns på adressen kan inte en person kopplas ihop med lägenheten och alltså inte bilda ett hushåll. I detta fall har familjeuppgift i RTB använts som en approximation för hushåll. Har ett annat lägenhetsnummer än det egna angetts kommer man i statistiken att tillhöra ett annat hushåll än det faktiska.

Uppgifterna om hushållstyp, hushållsstorlek och hushållsställning baseras på uppgifterna i RTB och de hushåll som kan skapas utifrån folkbokföringen på lägenhet. Kvaliteten på uppgifterna om hushållet beror i hög grad på hur väl folkbokföringen lyckas fånga hushållets sammansättning. Den kvalitetsundersökning som genomförts indikerar att antal hushåll med en och två personer underskattas med ca 10 procent, medan antal hushåll med fler än fem

personer överskattas med 20-25 procent. Antal hushåll av typen "Sammanboende utan barn" underskattas också med ca 10 procent. Regional variation förekommer. Notera dock att kvalitetsundersökningen avser faktiskt boende, vilket kan skilja sig från folkbokfört boende.

För ytterligare information, se rapporten [Evaluering av census 2011](#) (SCB, 2014).

I och med att inkomststatistiken bygger på uppgifter från folkbokföringen, där hushållets sammansättning avser folkbokfört boende i en lägenhet eller dylikt, finns ingen information om i vilken utsträckning barn till särlevande föräldrar bor hos respektive förälder. Detta grundar sig i att det inte är möjligt att folkbokföra sig på flera adresser. I statistiken antas dock att alla barn som inte är skrivna med båda sina sammanboende föräldrar bor heltid hos den förälder där barnet är skrivet. Denna förälder antas därmed ha hela försörjningsbördan för barnet trots att barnet kanske delar sin tid mellan föräldrarna. Resultatet blir att boendeföräldrarnas försörjningsbörda överskattas medan försörjningsbördan för barnets andra förälder underskattas. Detta leder i sin tur till vissa kvalitetsbrister i statistiken avseende ekonomisk standard för den här gruppen.

Analyser av växelvis boende bland barn till separerade föräldrar, det vill säga barn bor ungefär lika mycket hos båda föräldrarna, visar att ungefär 146 000 barn bor växelvis hos sina föräldrar. Dessa barn är folkbokförda i 93 000 hushåll och ingår sammanlagt i knappt 174 000 hushåll.

När försörjningsbördan delas lika mellan dessa hushåll ökar den ekonomiska standarden för hushåll där barnen är folkbokförda, medan det omvända gäller för den förälders hushåll där barnet inte är skrivet. I den förstnämnda gruppen ökar medianbeloppet för ekonomisk standard med 18 000 kr, mer för hushåll med ensamstående föräldrar och mindre för hushåll med sammanboende föräldrar. Hushåll där barnen inte är folkbokförda får se sin ekonomiska standard minska med 84 000 kr, även här är förändringen större för ensamstående föräldrar.

Tittar vi på den officiella statistiken ser vi att det blir en viss påverkan för vissa hushållstyper. Den ekonomiska standarden minskar för ensamstående utan barn, mest i åldrarna 30–49 år, samtidigt ökar andelen med låg ekonomisk standard med två procentenheter i den här åldersgruppen. Detta beror på att hushåll som tidigare klassificerades som ensamstående utan barn har klassificerats om till ensamstående med barn i de fall de har växelvis boende barn, och att de hushåll som byter hushållstyp har en förhållandevis hög ekonomisk standard.

Samtidigt ökar den ekonomiska standarden för ensamstående med barn, vilket resulterar i att andelen kvinnor med låg ekonomisk standard i den här gruppen minskar med 4,1 procentenheter, motsvarande minskning bland männen var 3,6 procentenheter. Den ökade standarden för kvinnorna beror dels på att de kvinnor som tillkommit i gruppen ensamstående med barn har förhållandevis hög ekonomisk standard, dels att den totala försörjningsbördan för gruppen har minskat. För männen beror ökningen enbart på att de nytillkomna hushållen har en förhållandevis hög ekonomisk standard. För männen har istället den totala försörjningsbördan ökat, vilket har haft en negativ påverkan på männens ekonomiska standard.

Påverkan på de totala inkomstskillnaderna är förhållandevis liten. Mätt för hela befolkningen minskar gini-koefficienten med 0,001, från 0,322 till 0,321. Percentilkvoterna P95/P05 och P80/P20 minskar med 0,03 respektive 0,02, från 5,21 till 5,18 respektive 2,21 till 2,19. Andelen av befolkningen med låg ekonomisk standard minskar från 14,9 procent till 14,6 procent.

Ytterligare information om växelvis boende och hur detta påverkar statistiken finns i rapporten [Ekonomisk standard vid växelvis boende](#) (SCB, 2019).

2.2.4 Bortfall

Statistiken över inkomster och skatter är totalräknad och därför förekommer det inte något objektsbortfall. För vissa objekt saknas dock uppgifter för en del variabler. I vissa fall är det dock svårt att avgöra om ett saknat värde (exempelvis inkomst) beror på ett partiellt bortfall eller om det är en korrekt uppgift, dvs. att värde ska saknas. I och med att det är svårt att veta om ett saknat värde är en korrekt uppgift eller om det de facto beror på partiellt bortfall, är det svårt att uttala sig om eventuella konsekvenser av detta på statistiken.

En inkomst där det kan förekomma bortfall, både helt och partiellt för kommunerna, är ekonomiskt bistånd. Uppgifterna samlas in från kommunerna av Socialstyrelsen. År 2019 förekommer helt bortfall för Linköping, Ljungby, Färgelanda, Degerfors, Norsjö och Storuman.

Ekonomiskt bistånd ingår i inkomstbegreppen bruttoinkomst och disponibel inkomst, där skattningar på kommunnivå är de som främst påverkas av bortfallet. Mer specifikt påverkas skattningarna för de aktuella kommunerna och de grupper som tar del av ekonomiskt bistånd. Det innebär att det blir en systematisk påverkan på statistiken över till exempel hushåll med låg ekonomisk standard i de påverkade kommunerna.

2.2.5 Bearbetning

Statistiken över inkomster och skatter baseras på data som har sin grund i administrativa register. Den ursprungliga databildningen sker hos Skatteverket och andra myndigheter. Varje myndighet gör kontroller, rättelser och andra bearbetningar som passar för deras administrativa syften. När en myndighet levererar data till SCB görs eventuellt ytterligare selektioner och bearbetningar anpassade till SCB:s önskemål.

Osäkerhet på grund av bearbetning kan t.ex. vara beräkningsfel, programmeringsfel och systemfel. Risken för att sådana fel ska inträffa och den konsekvens detta får för statistiken är mycket svår att beräkna. Brister när det gäller SCB:s bearbetning kan förekomma både i framställningen av Inkomst- och taxeringsregistret, som statistiken baseras på, och i själva statistikframtagningen.

Imputeringar görs för personer som har nolltaxerat, men som har kontrolluppgift alternativt arbetsgivardeklaration på individnivå. År 2019 berördes 870 000 personer av detta i IoT.

När Inkomst- och taxeringsregistret är skapat görs olika kontroller i form av makrogranskning av totalsummor, medelvärden, min- och maxvärden samt antal personer med värde. Jämförelser görs också med föregående års värden

för att kontrollera rimligheten utifrån inkomstårets förändringar i skattelagstiftningen och annat. När material tas fram för publicering sker kontroller av värden för olika redovisningsgrupper, däribland för kommuner. När kontrollerna uppdagar orimligheter på individnivå ändras detta i registren, genom exempelvis imputeringar, men omfattningen av detta är väldigt liten.

För ekonomiskt bistånd korrigeras belopp över 1 miljon kronor, något som berör färre än 10 personer per åtgång.

För att göra jämförelser av t.ex. disponibel inkomst mellan olika typer av hushåll används ett viktsystem där konsumtionen är relaterad till hushållets sammansättning. Den disponibla inkomsten divideras med den konsumtionsvikt som gäller för hushållet. Skalan fastställs av SCB och bygger bl.a. på budgetberäkningar utförda av Konsumentverket och underlag för bedömning av en baskonsumtion som kan beräknas för olika hushållstyper.

Konsumtionsenhetsskala

Ensamboende	1,00
Sammanboende par	1,51
Ytterligare vuxen	0,60
Första barnet 0–19 år	0,52
Andra och påföljande barn 0–19 år	0,42

Exempel: Ett sammanboende par med två barn har en disponibel inkomst på 490 000 kronor. Hushållet har en total konsumtionsvikt på $1,51 + 0,52 + 0,42 = 2,45$. Hushållets disponibla inkomst per konsumtionsenhet blir då $490\,000 / 2,45 = 200\,000$ kronor per konsumtionsenhet. Det innebär att hushållet har samma ekonomiska standard som en ensamboende person med en disponibel inkomst på 200 000 kronor.

Inga särskilda studier kring bearbetningsfel har genomförts men inget finns i nuläget som pekar på att det skulle förekomma bearbetningsfel som på något sätt snedvrider statistiken.

2.2.6 Modellantaganden

Simulering av underhållsbidrag

Föräldrar har enligt Föräldrabalken (1949:381) skyldighet att ordna för sitt barns försörjning till dess att barnet fyller 18 år. Går barnet i skolan efter denna tidpunkt är föräldrarna underhållsskyldiga under den tid som skolgång pågår, som längst dock till och med juni det år barnet fyller 20. I de fall föräldrarna till ett barn är särlevande och barnet till största del bor hos en av föräldrarna uppkommer ett behov av transferering mellan föräldrarna. Transfereringen benämns *underhållsbidrag* om den går direkt mellan föräldrarna och *underhållsstöd* om den administreras av Försäkringskassan.

Om den underhållsskyldige föräldern inte betalar något underhåll eller betalar ett belopp lägre än reglerat underhållsstöd, underhållsstöd beviljas. Underhållsstödet betalas ut till den förälder som barnet bor och är folkbokförd hos. För år 2019 gäller följande: 1 573 kronor per månad till och med månaden när barnet fyller 11 år, därefter 1 723 kronor till och med månaden när barnet fyller 15 år och 2 073 kronor efter att barnet har fyllt 15 år.

Uppgift om vilka som mottar samt betalar underhållsstöd, samt storleken på underhållsstödet, finns i IoT. Det finns dock inga administrativa data om underhållsbidrag varför det måste uppskattas på något vis.

Föremål för modellen är särlevande föräldrar till barn under 18 år, alternativt barn över 18 år som fortfarande går i skolan fram till juni det år barnet fyller 20, i de fall de inte erhåller underhållsstöd. I modellen har antagits att barn som har rätt till underhållsbidrag, och inte erhåller underhållsstöd, också får underhållsbidrag.

Modellen utgår från de riktlinjer Försäkringskassan tillhandahåller för beräkning av underhållsbidrag. Enligt dessa beräknas underhållsbidraget genom att barnets behov multipliceras med en kvot av den bidragsskyldige föräldrarnas överskott och båda föräldrarnas överskott. För att hantera barn som bor ungefär lika mycket hos sina föräldrar (växelvis boende), och således inte ska erhålla något underhållsbidrag, är modellen kompletterad med en konstant för andelen icke växelvis boende barn, vilken multipliceras med det framräknade underhållsbidraget. Slutligen tas hänsyn till antalet månader under aktuellt år som barnet har rätt till underhållsbidrag, genom att en kvot av antal underhållsbidragsberättigade månader per år läggs till modellen.

Genom modellsimuleringen skapas nya variabler i IoT avseende betalt respektive mottaget underhållsbidrag. Underhållsbidraget ingår i beräkningarna av disponibel inkomst, transfereringar och familjestöd. Ungefär 460 000 hushåll berörs av simuleringarna och det sammanlagda underhållsbidraget som beräknas med hjälp av modellen uppgår till ca 3,5 mdkr.

Modellen bedöms förbättra skattningarna av disponibel inkomst för främst ensamstående med barn. Vissa av barnen bor växelvis hos både sina föräldrar. I de fall detta förekommer ska inget underhållsbidrag utgå (alternativt ska ett lägre belopp överföras mellan föräldrarna). Växelvis boende kan antingen slumpas ut bland de aktuella hushållen, alternativt tilldelas samtliga aktuella hushåll underhållsbidrag, vilket därefter sänks i relation till hur stor andel av samtliga barn som bor växelvis. I modellen har det senare alternativet tillämpats. Detta för att undvika slumpmässiga variationer mellan åren.

Sammantaget bedöms simuleringen av underhållsbidrag öka tillförlitligheten i målstorheter kopplade till inkomstbegreppet disponibel inkomst.

2.3 Preliminär statistik jämförd med slutlig

Endast slutlig statistik redovisas.

3 Aktualitet och punktlighet

3.1 Framställningstid

Den slutliga inkomst- och skattestatistiken offentliggörs i slutet av januari, cirka 13 månader efter inkomståret (referensperioden för statistikens målstorheter). SCB arbetar med registerproduktion och statistikframställning i cirka två månader från det att alla grunddata inkommit. Anledningen till den relativt långa tiden mellan referensperiodens slut och publiceringstidpunkt är att slutliga taxeringsdata levereras till SCB först i slutet av året efter inkomståret.

3.2 Frekvens

SCB får tillgång till de olika grunduppgifterna vid olika tidpunkter under året efter referensåret. Statistiksammanställning och publicering sker en gång för varje referensår.

3.3 Punktlighet

Publicering sker i enlighet med gällande publiceringsplan. Aktuella publiceringsplaner finns på SCB:s webbplats.

4 Tillgänglighet och tydlighet

4.1 Tillgång till statistiken

Statistiken sprids i form av statistiknyhet och tabeller på SCB:s webbplats, www.scb.se/HE0110. Statistiken är också inlagd i *Statistikdatabasen* på webbplatsen, där tabelluttag kan göras på riks-, läns- och kommunnivå.

Statistiken redovisas också i rapporter och artiklar där statistiska resultat presenteras och kommenteras med text, tabeller och diagram. Rapporter och artiklar publiceras på SCB:s webbplats (se länk ovan).

4.2 Möjlighet till ytterligare statistik

SCB utför på uppdragsbasis specialbearbetningar av undersökningens samtliga årgångar. Efter särskild prövning kan forskare och utredare få tillgång till avidentifierade mikrodata för egna bearbetningar. Register över hushållens inkomster finns i årgångversioner från 2011.

4.3 Presentation

Statistiken redovisas huvudsakligen som färdiga tabeller och i SCB:s statistikdatabas där användare fritt kan göra egna uttag av statistik samt i form av kommenterande och analyserande texter.

4.4 Dokumentation

Framställningen av statistikregistret och statistiken beskrivs i *Statistikens framställning (StaF)*. Detaljerad information om mikrodata finns beskrivet i *Dokumentation av mikrodata (MetaPlus)*. Båda dessa dokumentationer är tillgängliga på www.scb.se/HE0110, under rubriken *Dokumentation*.

Utöver nämnda dokumentationer finns variabeldokumentationer där variabelernas innehåll beskrivs närmare. Dessa kan erhållas vid förfrågan.

5 Jämförbarhet och sammanvändbarhet

5.1 Jämförbarhet över tid

Jämförbarheten över tid för de hittills publicerade årgångarna är god (2011-2018). Dock kan indelningsändringar för län och kommun försvåra statistikens jämförbarhet över tid. Se SCB:s webbplats för information om när och vilka ändringar som har genomförts, www.scb.se/regionalt.

Undersökningen Hushållens ekonomi har sedan 1975 redovisat officiell inkomstfördelningsstatistik. Undersökningen ersätts från och med inkomstår 2014 fullt ut av den totalräknade inkomstfördelningsstatistiken som beskrivs i

detta dokument. För åren 2011, 2012 och 2013 redovisas undersökningarna parallellt.

Båda undersökningarna har samma syfte; att beskriva utvecklingen och fördelningen av inkomster och inkomsternas struktur för hushåll. Dock skiljer sig framställningen av statistiken åt, vilket medför att statistiken inte är fullt ut jämförbar. De huvudsakliga skillnaderna mellan undersökningarna är hushållsbegreppet, inkomstbegreppet samt insamlingsätt/källa. I undersökningen *Hushållens ekonomi* (HEK) redovisas primärt faktiskt boende och hushållsbegreppet är kosthushåll, vilket avser personer som bor i samma bostad och har gemensam hushållning. Hushållsbegreppet i den totalräknade statistiken är bostadshushåll, vilket baseras på folkbokföringen.

Det centrala inkomstbegreppet i båda undersökningarna är disponibel inkomst. Den konceptuella definitionen av disponibel inkomst, vilken fastställer vad som i princip bör ingå vid mätningar av disponibel inkomst, sammanfaller i HEK och den totalräknade statistiken. Däremot finns det skillnader i den operationella definitionen, dvs. den definition som i praktiken används i statistiken.

Skillnaden i den operationella definitionen av disponibel inkomst uppkommer på grund av att undersökningarna har delvis olika sätt att samla in data. HEK är en urvalsbaserad undersökning och uppgifter om hushållssammansättning, vissa bakgrunds- och klassificeringsvariabler samt vissa inkomstkomponenter samlas in via en telefonintervju. Eftersom den totalräknade statistiken bygger på administrativa register finns ingen möjlighet att samla in exempelvis enskilda inkomster som saknas i de administrativa registren. Skillnaden i inkomstbegreppet består av olika sätt att hantera underhållsbidrag, vilket framför allt påverkar barnhushåll med separerade föräldrar. I HEK samlas dessa uppgifter in via intervjun. I den totalräknade statistiken beräknas underhållsbidraget via den modell som beskrivs i avsnitt 2.2.6 *Modellantaganden*.

En utförligare beskrivning av skillnader i inkomstfördelningsstatistiken från de två undersökningarna finns på SCB:s webbplats i rapporten *Övergång från urvalsbaserad till totalräknad inkomstfördelningsstatistik*.

Förändringar i skatte-, pensions- och socialförsäkringssystemen har stor påverkan på statistiken, varför användare av statistiken bör vara uppmärksam på sådana förändringar.

5.2 Jämförbarhet mellan grupper

För att underlätta jämförbarhet mellan grupper (framför allt olika hushållstyper) används i statistiken en s.k. ekvivalensskala för att ta fram ekvivalerad disponibel inkomst (alt. disponibel inkomst per k.e. eller ekonomisk standard). Den skala som används samt metodiken som tillämpas tas upp i avsnitt 2.2.5 *Bearbetning*. Mer information om jämförelser av hushåll finns att läsa i artikeln [Att jämföra inkomster för hushåll](#) på SCB:s webbplats.

Det kan dock vara av intresse att redovisa och jämföra hushållens disponibla inkomster utan att dessa är ekvivalerade. En försvårande omständighet när detta görs på regional nivå är att demografin ser olika ut i olika kommuner, vilket försvårar dylika jämförelser.

5.3 Samanvändbarhet i övrigt

SCB publicerar inkomstfördelningsstatistik från flera undersökningar, vilka har delvis olika syften och således olika avgränsningar och definitioner vad gäller populationer och variabler.

Undersökningarna av levnadsförhållanden (ULF/SILC) ger information om hur levnadsförhållanden ser ut bland olika grupper i det svenska samhället. Bland annat redovisas inkomstfördelningsstatistik i ULF/SILC, främst med syfte att möjliggöra internationella jämförelser, då inkomststatistiken i ULF/SILC är harmoniserad med motsvarande statistik från övriga EU-länder. Områden som skiljer sig åt mellan undersökningarna är bl. a. hanteringen av kapitalvinster (ingår i standarddefinitionen av disponibel inkomst i TRIF men ingår inte i SILC) samt att undersökningarna använder olika ekvivalensskalor vid beräkning av ekonomisk standard. Detta leder bl. a. till att Gini-koefficienten är lägre i ULF/SILC och att skattningarna av andelen med låg ekonomisk standard skiljer sig åt förhållandevis mycket för vissa redovisningsgrupper, främst vid redovisning efter hushållstyp.

ULF/SILC är likt HEK en urvalsbaserad telefonintervjuundersökning och de huvudsakliga skillnaderna, baserat på undersökningsdesign, som föreligger mellan den totalräknade statistiken och HEK gäller även för ULF/SILC.

Observera att samanvändbarheten med urvalsbaserade hushållsundersökningar överlag påverkas av att olika hushållsbegrepp används. I urvalsbaserade hushållsundersökningar är det brukligt att hushållsbegreppet kosthushåll tillämpas och att det är det faktiska boendet som mäts. Skillnaden mellan faktiskt boende och folkbokfört boende tas upp i avsnitt 2.2.3 *Mätning*.

Statistik över antal personer samt redovisning av personer efter exempelvis hushållstyp är inte direkt jämförbar/samanvändbar med motsvarande statistik i SCB:s officiella befolkningsstatistik då statistiken baseras på olika definitioner och populationsavgränsningar.

5.4 Numerisk överensstämmelse

Avrundningar vid andelsberäkningar samt fastprisberäkningar kan innebära att summan av deltotaler avviker från totalen i vissa fall, exempelvis i tabeller avseende andel personer med låg ekonomisk standard samt tabeller avseende inkomststruktur.

Allmänna uppgifter

A Klassificeringen Sveriges officiella statistik

Statistiken ingår i Sveriges officiella statistik (SOS), och omfattas av särskilda regler för kvalitet och tillgänglighet, se lagen ([2001:99](#)) och förordningen ([2001:100](#)) om den officiella statistiken samt Statistiska centralbyråns föreskrifter ([SCB-FS 2016:17](#)) om kvalitet för den officiella statistiken.

B Sekretess och personuppgiftsbehandling

I myndigheternas särskilda verksamhet för framställning av statistik gäller sekretess enligt 24 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen ([2009:400](#)).

För att skydda enskilda personers eller företags sekretessreglerade uppgifter säkerställs att de inte kan röjas direkt eller indirekt i den statistik som offentliggörs.

Vid behandling av personuppgifter, dvs. information som direkt eller indirekt kan hänföras till en person som är i livet, gäller lagen ([2001:99](#)) och förordningen ([2001:100](#)) om den officiella statistiken samt EU:s dataskyddsförordning ([2016/679](#)).

C Bevarande och gallring

En kopia av all statistikredovisning i form av rapporter, böcker och statistiska meddelanden (SM) som getts ut som trycksak eller redovisats som PDF-dokument förvaras hos Kungliga biblioteket och levereras till Riksarkivet.

De slutliga registren som ligger till grund för statistiken över inkomster och skatter gallras inte utan långtidsarkiveras i enlighet med Riksarkivets bevarandebeslut RAMS 2007:64. I nuläget är årgångarna 1968-1997 av Inkomst- och taxeringsregistret långtidsarkiverade. Utöver dessa årgångar är också urvalsbaserade register för åren 1960-1966 långtidsarkiverade.

D Uppgiftsskyldighet

Uppgiftsskyldighet till denna statistik föreligger inte.

E EU-reglering och internationell rapportering

Statistiken är inte EU-reglerad.

F Historik

Den totalräknade inkomstfördelningsstatistik är förhållandevis ny och publicerades första gången i februari 2015, då avseende årgångarna 2012 och 2013. Vid publiceringen av statistik avseende 2014 (i februari 2016) utökas statistiken även med uppgifter avseende år 2011.

G Kontaktuppgifter

Statistikansvarig myndighet	Statistiska centralbyrån (SCB)
Kontaktinformation	Johan Lindberg
E-post	inkomststat@scb.se
Telefon	010-479 50 00 (Statistikservice)

Bilaga 1: Variabler och redovisningsgrupper

I bilagan behandlas övriga relevanta målvariabler i statistiken som inte tas upp i avsnitt 1.2.2 *Variabler* samt några av de redovisningsgrupper som tas upp i avsnitt 1.2.4 *Redovisningsgrupper*.

Inkomster, skatter och transfereringar

Löneinkomst

Löneinkomst är summan av löneutbetalningar under året. I begreppet lön ingår skattepliktiga förmåner och traktamenten som redovisas under lön i taxeringen. Den resekostnadsersättning som överstiger det begränsade avdraget ingår också. Även sjuklön (den sjukersättning arbetsgivaren har ansvar för) ingår i löneinkomsten.

Företagarinkomst/Näringsinkomst

Företagarinkomst beräknas som inkomst/underskott av näringsverksamhet (inkluderar även inkomst från fåmansföretag).

Kapitalinkomst

Kapitalinkomst är ränta, utdelning, kapitalvinst och kapitalförlust. Kapitalvinst/kapitalförlust utgörs av den vinst/förlust som uppkommer vid försäljning (realisering) av tillgångar, t.ex. aktier, fonder eller fastigheter.

Pension

Pension är skattepliktiga pensioner och består av allmän pension, tjänstepension, privat pensionsförsäkring, arbetsskadelivränta och livränta.

Sjuk- och aktivitetsersättning

Sjuk- och aktivitetsersättning ersatte 2003 förmånerna förtidspension och sjukbidrag. Är arbetsförmågan nedsatt med minst en fjärdedel har personer 19-29 år rätt till aktivitetsersättning. Personer 30-64 år har rätt till sjukersättning om personen troligen aldrig kommer att kunna arbeta heltid på grund av sjukdom, skada eller funktionsnedsättning.

Sjuk- och föräldrapenning samt arbetsmarknadsstöd m.m.

Skattepliktiga positiva transfereringar såsom ersättning i samband med sjukdom, föräldrapenning och arbetsmarknadsstöd. Här ingår även andra skattepliktiga bidrag och ersättningar som vårdbidrag och utbildningsbidrag för doktorander.

Generella bidrag

Generella bidrag är skattefria bidrag, bland annat barnbidrag, underhållsbidrag, studiebidrag och studielån.

Bostadsstöd

Bostadsstöd (skattefria bidrag) utgörs av bostadsbidrag till barnfamiljer och makar/övriga utan barn, bostadstillägg till pensionärer och bostadsbidrag till värnpliktiga. Räntebidrag till ägare av egna hem ingår inte.

Ekonomiskt bistånd

Ekonomiskt bistånd hette tidigare socialbidrag.

Skatt

I den slutliga skatten ingår statlig och kommunal inkomstskatt på förvärvsinkomster, statlig inkomstskatt på kapitalinkomster, fastighetsavgift,

allmän pensionsavgift, egenavgifter, kyrkoavgift samt begravningsavgift, skatter för näringsverksamma och avdrag för skattereduktioner.

Övriga negativa transfereringar

Övriga negativa transfereringar är, om inte annat framgår i redovisningen, betalt underhållsbidrag, återbetalda studielån och avdrag för pensionsförsäkring.

Redovisningsgrupper

Ålder

Avser den uppnådda åldern under undersökningsåret.

Hushållstyp

Anger hushållets sammansättning och avser förhållandet den 31 december inkomståret.

Sammanboende avser personer som är gifta/registrerade partner alternativt sambo. Med sambo avses personer som inte är gifta/registrerade partner men boende tillsammans under äktenskapsliknande förhållanden. Av personer folkbokförda i samma fastighet och lägenhet med gemensamma barn bildas sambopar. För att bilda sambopar av personer utan gemensamma barn används en modell utifrån nedanstående kriterier:

- Personerna är folkbokförda på samma fastighet och lägenhet.
- Personerna är minst 18 år.
- Personerna är av olika kön.
- Ålderskillnaden mellan personerna är mindre än 15 år.
- Personerna är inte nära släkt.
- Endast ett möjligt sambopar kan bildas inom hushållet.

Ensamstående med barn 0–19 år avser ensamstående med minst ett barn 0-19 år med en förälder–barn–relation till referenspersonen i hushållet samt i förekommande fall även personer 20 år eller äldre med en förälder–barn–relation till referenspersonen i hushållet. En förälder–barn–relation skapas om en person är biologisk förälder, adoptivförälder, vårdnadshavare eller "Annan person" till någon i hushållet.

Ensamstående med kvarboende unga vuxna 20–29 år avser ensamstående med minst en person 20–29 år med en förälder–barn–relation till referenspersonen i hushållet, samt i förekommande fall även personer 30 år eller äldre med en förälder–barn–relation till referenspersonen i hushållet. En förälder–barn–relation skapas om en person är biologisk förälder, adoptivförälder, vårdnadshavare eller "Annan person" till någon i hushållet.

Sammanboende med barn 0–19 år avser sammanboende med minst ett barn 0–19 år med en förälder–barn–relation till referenspersonen i hushållet samt i förekommande fall även personer 20 år eller äldre med en förälder–barn–relation till någon av referenspersonerna i hushållet. En förälder–barn–relation skapas om en person är biologisk förälder, adoptivförälder, vårdnadshavare eller "Annan person" till någon i hushållet.

Sammanboende med kvarboende unga vuxna 20–29 år avser sammanboende med minst en person 20–29 år med en förälder–barn–relation till någon av referenspersonerna i hushållet, samt i förekommande fall även personer 30 år eller äldre med en förälder–barn–relation till någon av referenspersonerna i

hushållet. En förälder-barn-relation skapas om en person är biologisk förälder, adoptivförälder, vårdnadshavare eller "Annan person" till någon i hushållet.

Övriga hushåll avser hushåll som inte kan klassas som ensamstående eller sammanboende.

Observera att innebörden av barn skiljer sig något åt mellan de olika hushållstyperna. I hushållstyperna Ensamstående respektive Sammanboende ingår endast barn som har en förälder-barn-relation någon av referenspersonerna i hushållet. En förälder-barn-relation skapas om en person är biologisk förälder, adoptivförälder, vårdnadshavare eller "Annan person" till någon i hushållet. I hushållstypen Övriga hushåll utvidgas innebörden av barn till att även avse personer 0-19 år vilka ej har en förälder-barn-relation någon av referenspersonerna i hushållet.

Sysselsättning

Sysselsättningen anger en persons huvudsakliga sysselsättning under undersökningsåret baserat på personens sammansättning av inkomster.

Förvärvsarbete avser personer 20-64 år ej klassade som studerande vars löne- och företagarinkomst överstiger två basbelopp samt är större än hälften av den sammanräknade förvärvsinkomsten.

Studerande avser personer 20-64 år vars inkomst av studiehjälp/studiemedel är större än ett kvarts basbelopp samt vars summerade löne- och företagarinkomst understiger 3,5 basbelopp.

Arbetslösa avser personer 20-64 år ej klassade som studerande vars inkomst av arbetsmarknadsstöd är större än hälften av den sammanräknade förvärvsinkomsten.

Sjuka avser personer 20-64 år ej klassade som studerande vars ersättning i samband med sjukdom är större än hälften av den sammanräknade förvärvsinkomsten. Inkluderar personer med sjuk- och aktivitetsersättning.

Pensionärer avser personer 20-64 år ej klassade som studerande vars inkomst av allmän pension, tjänstepension, privat pensionsförsäkring, arbetsskadelivränta och livränta är större än hälften av den sammanräknade förvärvsinkomsten.

Föräldralediga avser personer 20-64 år ej klassade som studerande vars inkomst av föräldrapenning är större än hälften av den sammanräknade förvärvsinkomsten.

Upplåtelseform

Upplåtelseform avser äganderätt, bostadsrätt och hyresrätt och utgår från fastighetens ägarförhållande och inte hur de boende förfogar över lägenheterna.